

Redengevende omschrijving boerderij

Vinkelsestraat 149 te Vinkel gemeente Maasdonk

drs. Elke de Rooij

Objectgegevens

Adres : Vinkelsestraat 149
Postcode : 5383 KK

Kadastraal :

Eigendom : fam. Van der Doelen

Algemene gegevens

Oorspronkelijke functie : boerderij
Huidige functie : woonhuis
Bouwjaar : 1910
Bezoekdatum : 10 september 2012

Beschrijving

Situering, geschiedenis en hoofdvorm

Even ten oosten van de kern Vinkel ligt aan de doorgaande Vinkelsestraat een voormalige kortgevelboerderij uit 1910. Het gebouw is op ruime afstand van de straat gesitueerd en met de nok haaks daarop gericht. Het perceel is toegankelijk via een oprit links van de boerderij. Rondom is het terrein bestraat, aan de achterzijde van de boerderij bevindt zich een siertuin. De agrarische bedrijfsvoering is circa vijf jaar geleden beëindigd. Het bedrijfsgedeelte van de boerderij was al echter langer in gebruik als woning.

De boerderij werd gebouwd in opdracht van een oudoom van de huidige eigenaar. Een voorganger van het gebouw stond 30 à 40 meter ten zuidoosten van het huidige object. Op het Kadastraal Minuutplan van 1811-1832 en de Topografisch Militaire Kaart (Bonneblad) van 1899 is op deze locatie inderdaad een boerderij ingetekend. Ook het Bonneblad van 1922 laat deze oude situatie zien, maar het is zeker dat de nieuwe boerderij er toen al stond. Opvallend is dat de boerderij op conservatieve wijze is gebouwd. Zo is gebruik gemaakt van een ankerbalkgebint (waardoor eigenlijk sprake is van een hallenhuis) en de kelder is voorzien van een tongewelf.

Het eenlaags gebouw met rechthoekige plattegrond is opgetrokken in rode baksteen en gemetseld in kruisverband met kalkvoeg. De linkerzijgevel is voorzien van een gecementeerde en grijs geschilderde plint. De meeste gevelopeningen zijn voorzien van een nieuwe invulling. De gevels van het bedrijfsgedeelte hebben bij de verbouwing tot woonhuis een nieuwe indeling gekregen.

Het gebouw wordt afgedekt door een wolfdak met grijze muldenpannen. Op de scheiding tussen het woongedeelte en het voormalige bedrijfsgedeelte steekt een gemetselde schoorsteen door de nok. Het houtwerk heeft de kleuren wit, geel en donkergroen.

Luchtfoto van Vinkel. Het betreffende gebied is omcirkeld. Bron: Google Earth

De boerderij op een luchtfoto. Bron: Google Earth

*Het betreffende gebied op het Kadastraal Minuutplan 1811-1832.
De pijl geeft de huidige plaats van de boerderij aan.
N.B: het beeld is gedraaid t.o.v. de luchtfoto's.
Bron: www.watwaswaar.nl*

De Topografische kaarten van 1899 en 1922 laten dezelfde situatie zien. De boerderij is nog niet ingetekend. Bron: www.watwaswaar.nl

De Topografische kaart van 1956 is de eerste kaart waarop het gebouw staat ingetekend. Bron: www.watwaswaar.nl

Voorgevel

Linksonder bevindt zich onder een rollaag het oorspronkelijke keldervenster. Het betreft een enkelruits raam met diefijzers. Erboven bevindt zich onder een strek het opkamervenster. Dit betreft een vernieuwd zesruits venster met houten luiken en vernieuwde lekdorpeltegels. Verder naar rechts bevindt zich tussen twee woonhuisvenster de voordeur. Boven ieder van de openingen is een oorspronkelijke strek aanwezig. De ramen en deur zijn vernieuwd: de voordeur is voorzien van ruitjes en een bovenlicht, de ramen zijn achtruits met houten luiken en vernieuwde lekdorpeltegels. Rechts van de deur is een eerste steen ingemetseld, waarop de tekst: "TH ROVERS 19 26/3 10". Geheel rechts is zichtbaar dat de gevel iets is uitgebreid. Ter hoogte van de balklaag zijn smeedijzeren muurankers op de gevel aanwezig. De verdieping bevat onder rollagen twee vernieuwde vierruits stolpramen met lekdorpeltegels. Onder het wolfeind is een mastgoot geplaatst.

Voorgevel

Keldervenster

Voordeur met raam aan weerszijden

Eerste steen

Verdieping met stolpramen

Linkerzijgevel

Het linker gedeelte van de zijgevel is bij de verbouwing tot woonhuis vanaf de plint nieuw opgetrokken. Het metselverband is niet conform het oorspronkelijke. Dit gedeelte van de gevel bevat twee achtruits vensters met luiken en twee gekoppelde zesruits vensters met luiken. Het oorspronkelijke gedeelte van de gevel bevat links een kleine opening onder een getoogde rollaag met een lekdorpel. Hier bevond zich ooit een stalraam, maar de opening is dichtgezet met hout. Rechts ervan is een kleine houten aanbouw onder een lessenaardak. In de aanbouw bevat de oorspronkelijke gevel een deur en een vierruits venster met luiken en lekdorpeltegels. De deur is op een later moment aangebracht, het raam bevindt zich onder een oorspronkelijke strek. Rechts van de aanbouw is de gevel blind. Geheel bovenaan is (ook bij het vernieuwde gedeelte) een overhoekse muizentand gemetseld. In het dak liggen drie kleine vensters.

Vernieuwd gedeelte linkerzijgevel

Hoek linkerzijgevel/voorgevel

Gedeelte in de aanbouw

Rechterzijgevel

Links bevindt zich een gedeelte dat in circa 1950 is aangebouwd. De gevel werd toen ongeveer een meter naar buiten verplaatst om zo een privéruimte voor de grootouders te creëren. Vandaar dat ook een eigen toegang in de gevel werd gemaakt. Het gedeelte is gemetseld in halfsteens verband en bevat twee vernieuwde achtruits vensters met luiken en lekdorpeltegels. Rechts bevindt zich een deur met vier ruiten en een bovenlicht. Onder de dakvoet bevindt zich ter hoogte van dit gedeelte een mastgoot. In het dak ligt een klein venster. Rechts van de uitbouw is over de rest van de gevel het dak doorgetrokken als een veranda. In de oorspronkelijke gevel rechts van de uitbouw bevindt zich links onder een rollaag een klein toiletraam met lekdorpeltegels. Hierna volgt een achtruits venster met luiken en lekdorpeltegels. Het getoogde zesruits smeedijzeren stalvenster dat hierna volgt is oorspronkelijk. Het bevindt zich onder een getoogde rollaag en is voorzien van een gemetselde lekdorpel. Rechts ervan is een vernieuwde getoogde deur. De getoogde rollaag waar deze onder is geplaatst, is wel oorspronkelijk. Hierna is de gevel vernieuwd en volgen twee gekoppelde achtruits vensters met luiken en lekdorpeltegels, een deur met bovenlicht en een achtruits venster met luiken en lekdorpeltegels.

Aanbouw rechterzijgevel

Oorspronkelijk gedeelte rechterzijgevel

Hoek rechterzijgevel/achtergevel

Achtergevel

De achtergevel is nieuw opgetrokken en geheel blind gelaten.

Achtergevel

Interieur

Het interieur is geheel gemoderniseerd, maar op veel plekken zijn (achter betimmering en in kasten) nog oude elementen te vinden. De indeling van het voorhuis is nog voor een groot deel oorspronkelijk. Het balkenplafond lijkt uit de bouwtijd te dateren. In de voormalige herd is de schouw met oventje is nog aanwezig, inclusief het rookkanaal op zolder. De kelder en opkamer zijn eveneens intact. De kleine kelder is uitgevoerd met een tongewelf, een voor de bouwtijd tamelijk ouderwetse oplossing. De kelder is toegankelijk via de kleine keuken (geut), terwijl de opkamer bereikbaar is via de voormalige herd. Achter de betimmering zou nog een luik van de opkamer naar de zoldering aanwezig zijn. In de grootouderkamer zijn nog twee oude paneeldeuren aanwezig. Op zolder is vrijwel alles afgetimmerd, maar een klein gedeelte van de gebintplaat is zichtbaar.

Op de begane grond van het voormalige bedrijfsgebouw zijn geen oude elementen te zien. Op zolder is zichtbaar dat de gebintconstructie nog geheel aanwezig is. Het betreft een ankerbalkgebint, een constructiewijze die in 1910 al achterhaald was. Het was toen al enkele decennia gebruikelijk om de balken in de muren op te leggen. Het gaat dus ofwel om een zeer ouderwetse manier van bouwen, ofwel om een hergebruikt gebint (mogelijk uit de oude boerderij die even verderop stond). De kapconstructie is gewijzigd en aangevuld. Op een zeker moment zijn platen tussen de sporen en de pannen gelegd.

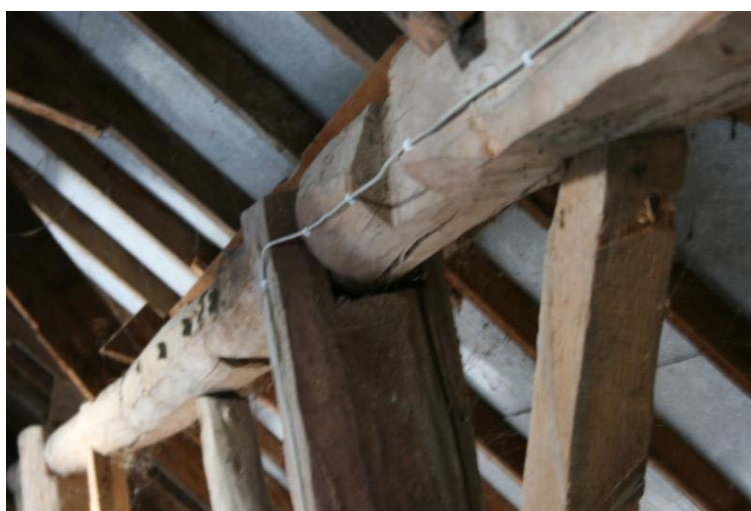
Ankerbalkgebint op de zolder van het voormalige bedrijfsgebouw

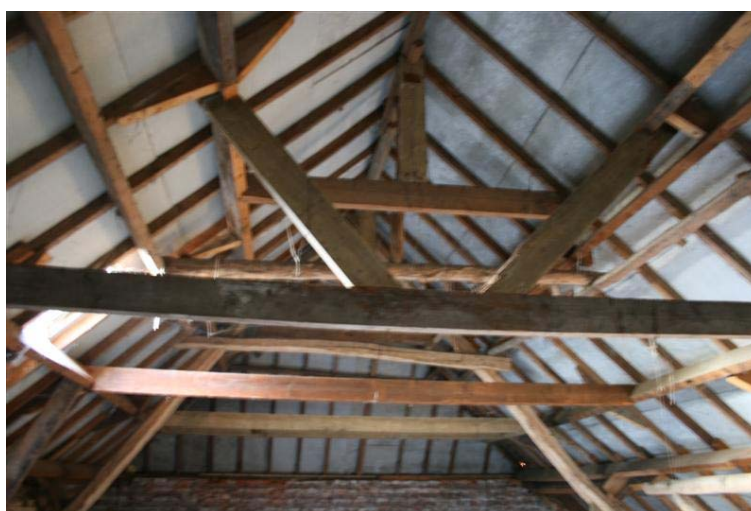
Las in de gebintplaat

Gebintplaat richting de achtergevel

Sporen van hergebruik op de gebintplaat

Kapconstructie

Balkenplafond in het voorhuis

Schouw in het voorhuis

Kelder met tongewelf

Gebintplaat op de verdieping van het voorhuis

Schouw op de verdieping

Waardering

Cultuurhistorische waarden

De boerderij is cultuurhistorisch van belang als uitdrukking van de sociaaleconomische en agrarische ontwikkeling van Vinkel aan het begin van de twintigste eeuw. Het object is van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van een kortgevelboerderij.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

Het gebouw is architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van een traditionele kortgevelboerderij uit 1910. Er is sprake van bijzondere architectuurhistorische waarde omdat het twintigste-eeuwse object op 'ouderwetse' wijze werd gebouwd met onder meer een ankerbalkgebint en kelder met tongewelf.

Situationele en ensemblewaarden

De boerderij is van stedenbouwkundige betekenis als onderdeel van de historische bebouwing van de doorgaande Vinkelsestraat. Het object is van beeldbepalende betekenis voor zijn omgeving.

Gaafheid en herkenbaarheid

De hoofdvorm van het gebouw is gaaf bewaard gebleven. De indeling van de zijgevels is met de verbouwing tot woonhuis echter gewijzigd. De oorspronkelijke indeling van het bedrijfsgedeelte is niet meer afleesbaar. In het interieur zijn veel cultuurhistorisch waardevolle elementen bewaard gebleven.

Zeldzaamheid

Vanwege het bouwjaar van de boerderij in combinatie met de aanwezigheid van een ankerbalkgebint is sprake van relatieve zeldzaamheid.